

**KIRKLARELİ
ÜNİVERSİTESİ**
EĞİTİM ÖĞRETİM GELİŞTİRME
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

PROGRAM YETERLİLİKLERİ HAZIRLAMA KILAVUZU

2020-2

Bilimsel & Kapsayıcı & Katılımcı & Sürdürülebilir
Kurumsal Eğitim Uygulamaları

Kırklareli Üniversitesi

Program Yeterlilikleri Hazırlama Kılavuzu

Bilimsel, Kapsayıcı, Katılımcı, Sürdürülebilir
Kurumsal Eğitim Uygulamaları, 2020-2

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR
Rektör

Koordinatör & Hazırlayan

Dr. Öğr. Üyesi Alaettin İŞERİ
Eğitim Öğretim Geliştirme Koordinatörü

Kapak Tasarım

Öğr. Gör. Yılmaz KUS
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Birimi

Baskı

Kırklareli Üniversitesi Basımevi

Program Yeterlilikleri Hazırlama Kılavuzu, Eğitim Öğretim Geliştirme Koordinatörlüğü tarafından hazırlanmıştır, Aralık 2020.

Eğitim Öğretim Geliştirme Koordinatörlüğü

Program Yeterlilikleri Kapsamı

A. Program Yeterlilikleri NEDİR ve NEYİ İfade Eder?

- Program yeterlilikleri tanımı
- Program yeterlilikleri göstergeleri

B. Program Yeterlilikleri NEYİ İÇERİR?

- Program yeterlilikleri yapısal içeriği

C. Program Yeterlilikleri NASIL Geliştirilebilir?

- Bölüm-bilim alanı bilgi yapısı analizi
- Program yeterliliklerinin alan ve düzeyini içermek
 - Bilişsel alan odaklı program yeterlilikleri tasarımı ve örnekleri*
 - Psikomotor alan odaklı program yeterlilikleri tasarımı ve örnekleri*

D. Program Yeterliliklerinin İÇ-DIŞ TUTARLILIĞI NASIL SAĞLANABİLİR?

- Program yeterlilikleri iç-dış tutarlılığını sağlama

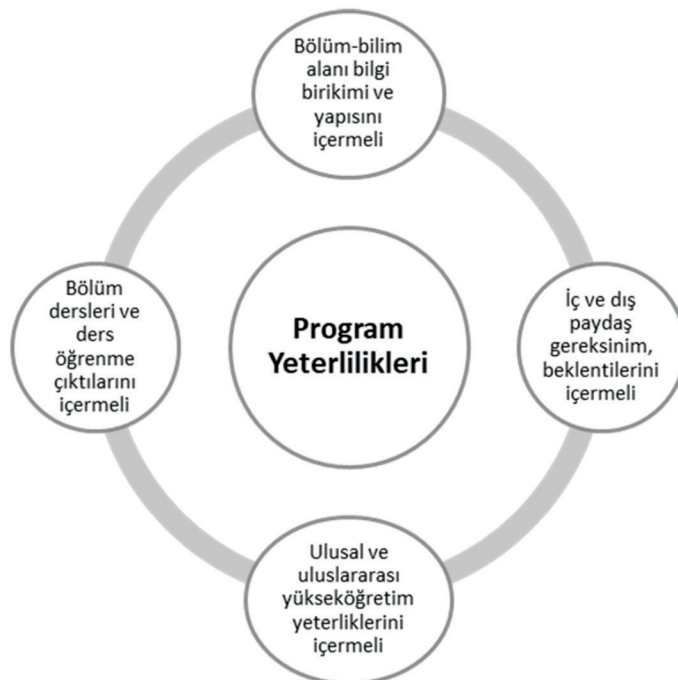
A. Program Yeterlilikleri Nedir ve NEYİ ifade eder?

Yükseköğretim kademesinde ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim veren her bölümün, ulusal ve uluslararası ölçekte, öğrenciye kazandırılacak nitelikler olarak program yeterliliklerini; iç ve dış paydaşlar, ulusal ve uluslararası yükseköğretim yeterliliklerini kapsayacak şekilde, katılımcı, kapsayıcı, sürdürülebilir, ve ölçülebilir olarak belirlenmesi gerekir.

Belirlenen bu niteliklerin, öğrenciler, öğretimci ve diğer paydaşlara kurum tarafından ilan edilmesi gerekir. Öğrenciye kazandırılacak bu nitelikler, bölüm bazında program yeterliliklerini, dersler bazında ise ders öğrenme çıktıları olarak gerekli kılmaktadır.

Program yeterlilikleri, ön lisans, lisans, lisansüstü düzeylerinde ilgili disiplin alanını başarıyla tamamlayan bir öğrencinin sahip olacağı nitelikleri ifade eder. Bu açıdan program yeterlilikleri kapsam olarak:

- Program süresince verilen tüm derslerin içeriğini kapsar,
- Süreç sonunda öğrencilerin neye sahip olacağını gösterir,
- Öğrencinin erişmesi gereken düzeyi belirler,
- Öğrencinin sahip olacağı bilgi, beceri ve değerleri kapsar,
- Programdaki tüm derslerin öğrenme çıktıları kapsar/belirler,
- Bölümde yürütülen tüm eğitim-öğretim faaliyetlerini belirler,
- Öğrencinin, neleri bilip-yapabileceği ve nelere yetkin olacağını gösterir.
- Program yeterlilikleri, diploma eki olarak düzenlenebilir.

B. Program Yeterlilikleri Yapısal Olarak NEYİ İÇERİR?

Program yeterlilikleri yapı olarak üç temel öğeyi barındırır. **Birincisi**, öğrenci davranışını; **ikincisi** bölümdeki tüm derslerin içerdiği bilgi yapılarını, beceri ve değerleri; **üçüncüsü** ise bölümdeki tüm dersleri başarıyla tamamlayan öğrencinin bu bilgi yapıları, beceri ve değerlerle neyi, ne düzeyde yapabileceğini veya yapması gerektiğini içerir.

Yükseköğretim düzeyinde bir öğrencinin alan bilgi ve becerisi aracılığıyla neleri, ne düzeyde yapması gerektiğine ilişkin ölçütlerde, ulusal (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ve Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesi) ve uluslararası (Avrupa Yeterlilik Çerçevesi) yükseköğretim yeterlilik ölçütleri esas alınır. Bu yeterlilik ölçütleri: bilim alanı terminolojisi ve teorik bilgi yapısı, bilgi üretim metodolojisi, bilginin sorunların çözümünde uygulanmasıyla ilgili sosyal, bilişsel, mesleki ve araştırma becerilerini içerir.

Program Yeterliliklerinin Ölçüt ve Kapsamı Nedir: Yükseköğretim eğitiminde herhangi bir bölüm/programın, program yeterliliklerinin ölçüt ve dayanağı, yükseköğretim kurumunun ulus ötesi bilim politikalarıdır. Bu kapsam bir bölüm ve program alanında program yeterliliklerinin, kapsayıcı ve sürdürülebilir olarak geliştirilmesi için:

- Bilim alanı bölüm-programın içerdiği bilgi birikimi, beceri ve değerleri,
- Bölüm ve programın iç ve dış paydaş gereksinim ve beklentilerini,
- Ulusal ve uluslararası yükseköğretim bilim politikalarını,
- Ulusal / uluslararası yükseköğretim kalite güvencesi standartlarını,
- Üniversite eğitim kalite güvence sistemi süreçlerini, içermesi gerekir.

Program yeterliliklerinin hem alandaki bilgi yapısını kapsamaması hem öğrenciye kazandırılacak tüm nitelikleri içermesi hem de pratik gerçeklik ile mesleki gereksinimlere yönelik kapsayıcı ve sürdürülebilir olması gerekir. Bu kapsayıcılık ve sürdürülebilirliği sağlamak için program yeterliliklerinin, belirli bir bilimsel metodolojiye dayalı analiz edilmesi, tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekir. Bu kapsamda program yeterliliklerinin:

- Bilim alanı, bilgi yapısı, birikimi ve uygulamasının analizi,
- Program yeterliliklerinin alan ve düzeyinin belirlenmesi,
- Program yeterliliklerinin bilim alanı niteliklerine uygun tasarlanması,
- Bilim alanıyla ilişkili tasarlanan program yeterliliklerinin uygulanması ve değerlendirilmesi, süreçlerine uygun geliştirilmesi gerekmektedir.

C. Program Yeterlilikleri NASIL Tasarlanabilir?

C.1 Bölüm-Bilim Alanı Bilgi Yapısı Analizi

Bölümden mezun olacak öğrencinin sahip olacağı nitelikler olarak program yeterlilikleri; alandaki bilgi yapısını kapsamaması, öğrenciye kazandırılacak tüm nitelikleri içermesi, pratik gerçeklik ile mesleki gereksinimlere yönelik kapsayıcılık ve sürdürülebilir olması gerekir. Bu kapsayıcılığı sağlamak için program yeterliliklerinin, bölüm-bilim alanındaki bilgi birikimi ve becerilerin şu boyutları ile analiz edilmesi gerekir:

a. Alan bilimsel bilgi birikimi: Bölüm ve programdaki bilimsel bilgi yapısının içerdiği; terminoloji, teori, yaklaşım, yasa, modeller, süreç, ilkeler vb. içermesi gerekir.

b. Alan bilgisinin üretim metodolojisi: Bölüm ve programdaki bilimsel bilginin nasıl araştırılacağı, bilimselliğinin nitelikleri, uygulama süreçleri, buna ilişkin yasalar, kuram ve yaklaşımları içermesi gerekir.

c. Alan bilgi yapısını uygulama ve araştırma becerileri: Bölüm ve programdaki bilimsel bilgi, becerilerin bir iş veya ürün üretiminde nasıl uygulanacağına ilişkin süreçler, bu süreçlerin gerektirdiği beceriler, bu becerilerin gerektiği teknik ve yöntemleri içermesi.

c. Alan bilgi-becerilerine dayalı ürün ve hizmet üretimi: Bölüm ve programdaki bilimsel bilgi ve becerileri, alana özgü yöntem ve teknikleri, uygulanması gereken işlemleri kullanarak ürün ve hizmet üretim süreçlerini içermesi.

d. Alan bilgi-becerilerinin sorun çözümünde uygulanması: Bölüm ve programdaki bilimsel bilgi ve becerilerin, alana özgü yöntem ve tekniklerin pratik gerçeklikteki sorunların çözümünde kullanılması,

e. Alan bilgi-becerilerinin farklı becerilerle ilişkilendirilmesi: Bölüm ve programdaki bilimsel bilgi ve becerilerin, alanla ilgili uygulama, ürün ve hizmet üretmede farklı becerilerle ilişkili kullanılmasıdır. Sosyal beceriler, iletişim becerileri, bilişsel beceriler, mesleki beceriler, yabancı dil beceriler, teknolojik beceriler vb.

f. Alan bilgi-becerilerini uygulamada gerekli norm-değerler: Bölüm ve programdaki bilimsel bilgi ve becerilerin, alanla ilgili uygulama, ürün ve hizmet üretiminde bağlı kalınması gereken mesleki etik, ulusal ve uluslararası normları içermesi gerekir.

Bölüm-bilim alanı bilgi yapısı ve öğrenci niteliklerini nasıl ilişkilendirilir? Bölüm ve programdan mezun olacak öğrencide geliştirilecek nitelikler, yukarıdaki içerik kategorilerine bağlı olarak iki alanda düzenlenebilir.

Bir bölümdeki bilgi yapısı ve beceriler, teori ağırlıklı olup, bilişsel süreçler kaynaklı ise program yeterlilikleri bilişsel alan ağırlıklı düzenlenir.

Bölümdeki bilgi yapısı ve beceriler, teknik, ürün üretimi kaynaklı ise program yeterlilikleri psikomotor-teknik beceri ağırlıklı düzenlenir

C.2 Program Yeterliliklerinin Alan ve Düzeyini Belirleme

Bölüm-bilim alanı bilgi içeriği kategorileri salt teorik ağırlıklı ise bu bilgilerin öğrenilmesinde de bilişsel süreçler öne çıktığından bilişsel alana dayalı program yeterliliklerinin düzenlenmesi gerekir. Eğer bu bilgi kategorilerinde beceri, ürün ve hizmet üretme öne çıkıyor ise bu becerilerin öğrenilmesinde uygulama gerekli olduğundan psikomotor alana dayalı program yeterliliklerinin belirlenmesi gerekir. Bölüm bilgi içeriğinde bilişsel nitelikleri öne çıkıyorsa bilişsel alanın hangi düzeyi esas alınması gerektiği belirlenir.

C.2.1 Bilişsel alana dayalı program yeterlilikleri ve düzeyini belirleme

Bölüm bilgi yapısında, teorik bilgi yapısı kavramsal bilgi ağırlıklı ise program yeterlilikleri bilişsel alanın farklı (düşünme-bilgi) düzeylerine yönelik tasarlanabilir. Bilişsel alan, bilgiyi bilme, anlama ve analiz etme, değerlendirme, yaratma gibi bilişsel zorluk düzeylerine göre altı aşamayı içerir. Bilişsel zorluk düzeyleri açısından bu altı aşama basitten zora doğru şu düzeylerden oluşur.

1. Bilme düzeyi: Bu düzeyde bilgiler teorik kaynaklarda verildiği gibi öğrenci tarafından tanımlaması, listelenmesi, sıralanmasını içerir.

Örnek: Besin türlerini listeler / sıralar.

2. Anlama düzeyi: Bu düzeyde kaynaklarda verilen teorik bilgi yapılarının, öğrenci perspektifinden; yorumlanması, açıklanması, örneklendirilmesi, sınıflandırılması, özetlenmesi, çıkarımların yapılması, karşılaştırılması, tahminlerin yürütülmesini içerir.

Örnek: Günlük hayatta farklı besin türlerini tüketmenin nedenlerini açıklar.

3. Uygulama düzeyi: Bu düzeyde kaynaklarda verilen teorik bilgi yapılarının, öğrenci tarafından belirtilen bir durum, koşul ve standartlara göre uygulanmasını içerir.

Örnek: Sağlık beslenme için farklı besinleri içeren haftalık beslenme menülerini hazırlar

4. Analiz düzeyi: Bu düzeyde bilgi yapılarının bir bütün olarak kendi içinde veya dışındaki başka yapılarla ilişkili analiz-çözümlemesini içerir . Bu analiz, bilgi yapısı veya sistemi oluşturan temel öğeleri, bu öğeler arasındaki ilişkileri, bu öğeler ve ilişkilerinin birbirine etkilerinin öğrenci tarafından analizini içerir.

Örnek: Haftalık beslenme menülerindeki farklı besinlerin, besin değerlerini analiz eder / belirler

5. Değerlendirme düzeyi: Bu düzeyde, teorik bilgi yapıları, olay, olgu ve durumun kendi içinde sahip olması gereken nitelikler açısından değerlendirmeyi içerdiği gibi bir başka dış gerçeklikle karşılaştırılmasına yönelik değerlendirmeyi de içerir. Ancak bu değerlendirme ölçüte veya standartlara dayalı yargıda bulunmayı içerir.

Örnek: Bir beslenme menüsünü, günlük asgari besin değerleri açısından değerlendirir

6. Yaratma-Sentez düzeyi: Bu düzeyde teorik bilgi yapılarının , olay, olgu, durum veya soruna ilişkin, yeni ve özgün bir içerik, plan, model, bütün-parça ilişkisi kurma, yeni bir yapı ve çözüm önerisinin öğrenciler tarafından üretilmesini içerir.

Örnek: Sağlık beslenme için farklı meslek alanları için yeni beslenme önerisi geliştirir

Program yeterlilikleri: tek bir öğrenci davranışını (3. şahıs, geniş zaman kipi); belirli bir bilgi kategorisini; öğrencinin yapması / sahip olması gereken bilişsel / psikomotor nitelikler olarak üç temel öğeden oluşur.

Bilişsel alanın farklı düzeylerine ilişkin program yeterlilikleri örnekleri

Teorik ağırlıklı farklı bilim alanlarında, farklı bilgi kategorileri içerik örnekler ile öğrencinin sahip olması gereken farklı düzeylerdeki bilişsel nitelikler ilişkilendirilmiştir (ilişkilendirmede her öğrenci bilişsel niteliği rakamsal kod ile belirtilmiştir).

Program yeterliliğini oluşturan alan bilgi içeriği boyutu	Öğrencinin sahip olacağı bilişsel nitelikler boyutu
Alan kavramsal-kuramsal bilgi birikimi kategorisi <ul style="list-style-type: none">- Sosyoloji bilimin temel kavram, kuram ve yaklaşımlarını (1, 2, 3, 4, 14, 15, 17, 18, 20)- Hukuk alanındaki ulusal ve uluslararası hukuk normlarını (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21)- Peyzaj mimarlığı alanındaki temel kuram, yaklaşım ve modelleri (3, 5, 6, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22),- Halk sağlığı alanındaki önleyici sağlık hizmetleri yaklaşım ve modellerini (1, 2, 3, 4, 14, 15, 17, 18, 20)- Yazılım alanındaki temel programlama modellerini (1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22)	1. Bilme-Tanıma Düzeyi <ul style="list-style-type: none">1. tanımlar, hatırlar2. sıralar, listeler 2. Kavrama Düzeyi <ul style="list-style-type: none">3. açıklar, yorumlar4. kestirimde bulunur5. karşılaştırır6. sınıflandırır7. örnek verir8. özetler, sonuç çıkarır
Alan bilgisi uygulama ve araştırma <ul style="list-style-type: none">- Sosyoloji bilimi kurumlarına ilişkin araştırmada ... uygulanan araştırma yöntemlerini (1, 3, 4, 5, 6, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22)- Hukuk alanındaki hukukuna ilişkin vakıaları incelemede inceleme yöntemlerini kullanarak (1, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22)	3. Uygulama Düzeyi <ul style="list-style-type: none">9. yapar, çalıştırır10. verilen standartlara uygun yapar11. uygular, yürütür, kullanır12. sunar, düzenler13. hesaplar, çözer
Alan bilgisine dayalı ürün ve hizmet üretimi <ul style="list-style-type: none">- programlama modellerini belirtilen ihtiyaçlara uygun kullanarak (9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22)	4. Analiz Düzeyi <ul style="list-style-type: none">14. öğelerini belirler, analiz eder15. öğeler arası ilişkileri belirler16. bütünü oluşturan öğeler arası neden sonuç ilişkisini belirler
Alan bilgi ve becerilerini sorun çözümünde uygulama <ul style="list-style-type: none">- Peyzaj mimarlığı alanıyla ilgili sorunlara yönelik yaklaşım / model/ ... kullanarak... (10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22)- Hukuk alanındaki hukukuna ilişkin bir problemi (davayı) normlarına uygun (10, 11, 14, 15, 16, 17,	5. Değerlendirme Düzeyi <ul style="list-style-type: none">17. değerlendirir, karar verir, yargılar18. araştırarak raporlar19. olması gereken kriterlere göre değ.
Alan bilgi ve becerilerini farklı becerilerle ilişkilendirme <ul style="list-style-type: none">- programlama modellerini belirtilen ihtiyaçlara uygun yazılım geliştirme eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini kullanarak (10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22)	6. Sentez-Yaratma düzeyi <ul style="list-style-type: none">20. yeni bir öneri geliştirir21. çözüm modeli sunar22. proje önerisi sunar
Alandaki etik norm ve değerleri uygulama <ul style="list-style-type: none">- Kesit tesirlerini... (1, 3, 4, 5, 7, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22)	

Bölümden mezun olacak bir öğrencinin yapması veya sahip olması gereken nitelikler ürün üretme, teknik beceri ağırlıklı ise bilişsel alana ek olarak psikomotor-beceri niteliklerin de düzenlenmesi gerekir.

C.2.2 Psikomotor alana dayalı program yeterlilikleri ve düzeyini belirleme

Psikomotor alan, beyin ve kas koordinasyonunu içeren beceri veya ürün üretimine ilişkin süreçleri tanımadan başlayıp o beceri ve işin yepyeni bir formda hazırlanmasına yönelik farklı zorluk düzeylerini içeren altı aşamayı içerir. Bu altı aşama basitten zora doğru şu düzeylerden oluşur (psikomotor alan, sağlık bilimleri, sanat, müzik, mühendislik, mimarlık, tiyatro ve beden eğitimi, laboratuvar vb. alanlarda öne çıkar).

1. Algılama-tanım düzeyi: Beceri kapsamındaki hareket, iş-işlemlerin gerçekleştirilmesi süreçlerini öğrencinin fark etme, gözlem yapması, algılaması, beceriyi gerçekleştirmeye hazır oluş halini içerir.

Örnek: C programlama dilinde program yazma algoritma oluşturma süreçlerini tanıma

2. Kılavuzla yapma düzeyi: Beceri kapsamındaki hareket, iş-işlemlerin kılavuz kontrolünde, öğrenci tarafından yerine getirilmesi, öğrencinin kılavuzla birlikte yapması ve kılavuz kontrolünde yapmasına yönelik deneme yanılma girişimlerini içerir.

Örnek: C programlamada bir algoritma oluşturma işlemini kılavuz kontrolünde yazma

3. Bağımsız yapma düzeyi: Beceri kapsamındaki hareket, iş-işlemlerin, öğrenci tarafından bağımsız yapılması ve becerinin belirlenen standart ve kurallara uygun sergilenmesidir.

Örnek: C programlamada verilen algoritmaları, belirlenen standartlara uygun yazma

4. Beceri haline getirme düzeyi: Beceri kapsamındaki hareket, iş-işlemlerin öğrenci tarafından belirlenen standartlar, zaman ve kurallara uygun hatasız ve doğru bir şekilde yerine getirilmesini içerir.

Örnek: C programlamada verilen bir algoritmaları, belirlenen standartlara uygun hatasız ve doğru olarak yazma

6. Örgütlenme düzeyi: Beceri kapsamındaki hareket, iş-işlemlerin yürütülmesi oldukça gelişmiş olup, öğrenci bu becerileri farklı durum, olay ve sorunlarda veya belirlenen istekler doğrultusunda beceriyi yeniden düzenleme, organize etme yetisine sahiptir. Beceri yeni bir durumda belirlenen standartlar, zaman ve kurallara uygun hatasız ve doğru bir şekilde yerine getirilir.

Örnek: Bir sektörün ihtiyacına uygun C ve Programlama dillerini kullanarak bir algoritmayı, belirlenen standartlara uygun hatasız ve doğru olarak yazma

6. Yaratma-sentez düzeyi: Öğrenilen becerinin, farklı becerilerle bir arada kullanılarak yeni ve özgün ürünlerin ortaya konulmasını içerir. Beceri özel durumlarda yaratıcılığın kullanılabilmesini sağlayacak kadar profesyonelleşir. Öğrencinin farklı becerileri bir arada kullanarak yeni yapı ve çözüm önerisi veya modelin üretilmesini içerir.

Örnek: Farklı programlama dillerini kullanarak yeni-özgün bir yazılım geliştirme

Psikomotor alanın farklı düzeylerine yönelik program yeterlilikleri örnekleri

Dersin bilgi yapısında, işlemsel bilgi türü baskın ise olgusal, kavramsal, ve üst bilişsel bilgi türleri sadece işlemsel bilgi türü için araç ise, dersin öğrenme çıktıları, psikomotor alanda hazırlanır. Aşağıda farklı disiplin alanlarından; dersin içeriğine ilişkin örnekler ile öğrencinin sahip olması gereken farklı düzeylerdeki nitelik örnekleri ilişkilendirilmiştir (ilişkilendirmede her öğrenci beceri niteliği rakamsal kod ile belirtilmiştir).

Örnek: Çözümleri hazırlama... *süreçlerini gözlemler / kılavuz gözetiminde hazırlar/ belirlenen standartlara uygun yapar*

Program yeterliliğini oluşturan bilgi içeriği boyutu	Öğrencinin sahip olacağı beceri niteliği boyutu
Alan kavramsal-kuramsal bilgi birikimi kategorisi <ul style="list-style-type: none">- Peyzaj mimarlığı alanındaki temel tasarım uygulamalarının (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Halk sağlığı alanındaki önleyici sağlık hizmetleri yaklaşım ve modellerini (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Yazılım alanındaki temel programlama modellerini (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)	1. Algılama-Tanıma Düzeyi <ul style="list-style-type: none">1. süreçlerini gözlemler2. süreçlerini bilir3. uygulama hazırlıklarını yapar
Alan ürün-hizmet üretiminde kullanılan araç gereç-makineler <ul style="list-style-type: none">- Peyzaj mimarlığı alanındaki temel tasarım araçlarının kullanma (1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14)- Halk sağlığına yönelik uygulanan önleyici sağlık hizmetleri ekipmanlarını (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Yazılım alanındaki temel programlama modelleri (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)	2. Kılavuzla Yapma Düzeyi <ul style="list-style-type: none">4. kılavuz gözetiminde yapar5. talimatları izleyerek yapar
Alan ürün-hizmet üretiminde uygulanan beceriler <ul style="list-style-type: none">- Peyzaj mimarlığı alanındaki belirlenen standartlara uygun yaşam alanları tasarlamada üç boyutlu yazılımları (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Halk sağlığı alanındaki önleyici sağlık hizmetleri yaklaşım ve modellerini (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Yazılım alanındaki programlama modellerine dayalı farklı programlama (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)	3. Bağımsız Yapma Düzeyi <ul style="list-style-type: none">6. bağımsız yapar/çalıştırır/düzenler7. belirlenen standartlara uygun yapar 4. Beceri Haline Getirme Düzeyi <ul style="list-style-type: none">8. belirlenen standartlara uygun doğru ve hatasız yapar9. istenilen nitelik ve sürede yapar
Alan bilgisine dayalı ürün-hizmet üretimine ilişkin problemler <ul style="list-style-type: none">- Peyzaj mimarlığı alanında, çevresel sorunlara ekolojik çözüm üretme (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Halk sağlığı alanında önleyici sağlık hizmetleri kapsamında obezite ile ilgili (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Yazılım alanındaki farklı yazılımsal sorunlara çözüm üretmede (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)	5. Örgütlenme-Birleştirme Düzeyi <ul style="list-style-type: none">10. yeni duruma uyarlar/ dönüştürür/11. yeni-farklı becerilerle birleştirir/ birleştirerek uygular
Alan bilgisine dayalı ürün-hizmet üretiminde etik değerler <ul style="list-style-type: none">- Peyzaj mimarlığı alanında analiz, tasarım ve uygulama süreçlerinde mesleki etik ilkelere uygun iş üretim (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)- Halk sağlığı alanında önleyici sağlık hizmetlerini mesleki etik ilkelere uygun yürütme (1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12)- Yazılım alanında belirlenen standartlara uygun iş-ürün-hizmet üretiminde mesleki etik ilkelere uygun (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14)	6. Yaratma Sentez Düzeyi <ul style="list-style-type: none">12. yeni bir ürün üretiminde uygular13. kullanarak yeni bir ürün geliştirir14. kullanarak yeni bir proje geliştirir

D. Program Yeterliliklerinin İç-Dış Tutarlılığı NASIL Sağlanabilir?

Hazırlanan program yeterliliklerinin hem ölçülebilmesi hem öğrencinin diploma ekinde öğrencinin sahip olduğu nitelikler olarak referans verilebilmesi için aşağıdaki nitelikleri içermesi gerekir. Bunun için hazırlanan program yeterliliklerinin:

- a. Bölüm-bilim alanı, bilgi yapısıyla ilişkili, tutarlı ve kapsayıcı olmalı,
- b. Bölümdeki derslerin içeriğini yansıtacak şekilde tüm dersleri-uygulamaları içermeli,
- c. Kendi içinde her bir yeterlilik bir boyutu içermeli ve tüm yeterlilikleri anlamlı bir bütün oluşturmalı,
- d. Öğrenci tarafından kazanılabilir ve gerçekleştirilebilir olmalı,
- e. Gözlenebilir, ölçülebilir ve herkes tarafından açıkça anlaşılabilir olmalı,
- f. Öğrencinin bilişsel, psikomotor ve duyuşsal alanda ulaşılabilir yetkinlikleri içermeli,
- g. Bölüm eğitim seviyesiyle uyumlu ve eğitim süresince kazanılabilir olmalı,
- h. Başarılabilirliği için (kaynaklar, zaman vb.) gerçekçi olup, neyi, ne kadar ve ne düzeyde kazanılabileceğine yönelik değerlendirmeye kaynaklık etmeli,
- i. AYÇ (Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi), TYYÇ (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi) "alan yeterlilikleri/ulusal yeterlilikler" ile uyumlu olmalı,
- j. Biçimsel ifade açısından bir öğrenci davranışına yönelik 3. tekil şahıs ve geniş zaman kipi kullanılmalı ve fiil cümlesi ile ifade edilmeli,
- k. Öğrenci niteliklerinin nasıl değerlendirileceğine ilişkin ölçülebilir ve ölçme kriteri içermeli,
- l. Yükseköğretim düzeyinde ders öğrenme çıktılarının bilişsel ve psikomotor alanın üst düzey becerilerine yönelik hazırlanması önerilir.

Bilişsel alanda; uygulama, analiz değerlendirme ve yaratma düzeylerinde,
Psikomotor alanda; beceri haline getirme, örgütleme-birleştirme, yaratma-sentez düzeylerinde hazırlanması gerekir

Program Yeterliliklerinin Güncellenmesi

- a. Program yeterlilikleri, bölümün ortak ulusal ve uluslararası düzeyde ortak bir taahhütü olduğun, tüm bölümün ortak görüşlerine, iç paydaşlar ve dış paydaşların görüşlerine göre hazırlanması gerekir.
- b. Program yeterliliklerinin, Öğrenci Bilgi Sistemi ve EDS ve Eğitim Bilgi Paketinde tanımlanması gerekir
- c. Program yeterliliklerinin, EDS ve ÖBS bölümdeki her dersin öğrenme çıktıları ile ilişkilendirmesi gerekir
- d. Ders öğrenme çıktılarının , dersin içeriğindeki değişikliklere göre düzenlenmesi

Örnek: Program Yeterlilikleri Güncelleme Aşamaları (2019-2020)

T. C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim-Öğretimi Geliştirme Koordinatörlüğü

Doküman No EKF-577
İlk Yayın Tarihi 01.12.2018
Revizyon Tarihi 00.00.0000
Revizyon No 00
Referansı TSE-9001-2015
Sayfa 1/1

PROGRAM YETERLİKLERİ GÜNCELLEME SÜRECİ AŞAMALARI

Program Yeterlilikleri Güncelleme Süreç-Aşamaları Bilgisi			
Aşamalar	İşlemler	İşlem Kapsamı	Belge - Formlar
1. Aşama	Programın İç ve Dış Paydaşlarının Belirlenmesi	İç paydaşlar: akademisyen, öğrenci, idareciler Dış paydaşlar: kamu kurumları, meslek örgütleri, şirketler, diğer üniversiteler, mezunlar, meslekle ilgili, ulusal ve uluslararası belge, yasa, kriterler	İç Paydaş Analiz Formu Dış Paydaş Analiz Formu
2. Aşama	Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması	Nitel; Anketler 5'li Likert Derecelendirme Nitel; Görüşme, Yapılandırılmış Görüşme Formu Veri Toplama araçlarının programın meslek alanıyla ilgili tüm bilgi, beceri kategorilerini içermesi	Bölüm Veri Toplama Aracı (Örnekler)
3. Aşama	Veri Toplama Süreci	İlgili uzmana ulaşma, gönüllülüğün esas olması, Olumlu görüş-düşünce beklentisini devre dışı bırakma, gerçek görüş-düşüncelere ulaşmayı önemseme, vurgulama,	
4. Aşama	Verilerin Analizi	Anket uygulamalarında nicel analiz tekniklerine dayalı temel istatistiksel analizlerin yapılması; Görüşme ve doküman incelemelerinde, betimsel analize dayalı içerik analizi tekniklerinin kullanılması	
5. Aşama	Veri Analizi Sonuçlarına Göre Paydaş Beklentilerinin Belirlenmesi	Analiz edilen verilerin meslek alanı-program alanı kategorilerine göre düzenlemesi (mesleki, akademik, iletişim, sosyal, bilişsel beceriler vb.)	Bölüm Analiz Raporu İç Paydaş Beklentileri Formu Dış Paydaş Beklentileri Formu
6. Aşama	İç – Dış Paydaş Beklentileri ile Mevcut Program Yeterliliklerinin Karşılaştırılması	İç ve dış paydaş beklentileri formuna işlenen iç ve dış paydaş görüşleri ile mevcut program yeterlilikleri karşılaştırılır, eksik, yetersiz ve örtüşen yeterliliklerin tespit edilmesi	Program Yeterlilikleri Güncelleme Formu
7. Aşama	Program Yeterliliklerinin Paydaş Beklentilerine Göre Revize Edilmesi	Paydaş beklenti ve görüşleriyle, mevcut program yeterliliklerinin karşılaştırılması sonucuna göre, program yeterliliklerinin güncellenmesi	Program Yeterlilikleri Güncelleme Formu
8. Aşama	Güncellenen Program Yeterliliklerinin Ulusal ve Uluslararası Yükseköğretim Yeterlilikleri İle Karşılaştırılması	Güncellenen program yeterliliklerinin ulusal düzeyde TYYÇ (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi) genel ve alan bazlı yeterlilikleriyle; Uluslararası düzeyde EQF (Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi) ile; QF-EHEA (Avrupa Yükseköğretim Alanı Kalite Çerçevesi) ile karşılaştırılması	Program Yeterlilikleri Karşılaştırması
9. Aşama	Güncellenen Program Yeterliliklerinin Akreditasyon Ajansları Yeterlilik Kriterleri İle Karşılaştırılması	Güncellenen program yeterliliklerinin bölüm-program alanıyla ilgili ulusal / uluslararası akreditasyon ajansları, yeterlilik kriterleriyle karşılaştırılması	Program Yeterlilikleri Karşılaştırması
10. Aşama	Program Yeterlilikleri Dosyanın Birim Yönetimine Teslim Edilmesi	Program Yeterliliklerinin güncellenmesi kapsamında, veri toplama araçlarından, veri analizi ve ilgili formların doldurularak, bölüm dosyasının birim yönetimine teslim edilmesi	Program Yeterlilikleri Kontrol Listesi

Örnek: Program Yeterlilikleri Güncelleme Sonuç Raporu (2019-2020)

T. C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim-Öğretimi Geliştirme Koordinatörlüğü

Doküman No .014
İlk Yayın Tarihi 20.05.2019
Revizyon Tarihi 00.00.0000
Revizyon No 00
Referansı TSE-9001-2015
Sayfa 1/2

LİSANSÜSTÜ PROGRAM YETERLİKLERİ GÜNCELLEME SONUÇ RAPORU

..... Anabilim dalı program yeterlilikleri, aşağıda belirtilen A, B, C, D ve E çalışma alanları kapsamındaki süreçler doğrultusunda güncellenmiş olup, bu güncellenme süreciyle ilgili belge ve dokümanlar dosyada sunulmuştur.

..... Anabilimdalı Program Yeterlilikleri Güncelleme Süreçleri		
Çalışma Alanları	Yürütülen Çalışmalar	Sonuç (Ne Oranda Yapıldı X İşareti)
A. Anabilimdalı İç Paydaş Beklenti ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi	Anabilimdalı iç paydaşları olarak akademisyen ve öğrencilerin (idari personel) program yeterlilikleri, eğitim-öğretim uygulamaları ve verilen derslere ilişkin görüş ve beklentileri, dosyada sunulan veri toplama araçları aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan iç paydaş görüşleri analiz edilerek anabilim dalı iç paydaş analiz raporu oluşturulmuş, oluşturulan iç paydaş raporu doğrultusunda iç paydaş beklenti-gereksinimleri belirlenmiştir.	4 En İyi Şekilde Yapıldı
		3 Yapıldı
		2 Eksik Yapıldı
		1 Yapılmadı
B. Anabilimdalı Program Dış Paydaş Beklenti ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi	Anabilimdalı dış paydaş olarak meslek örgütleri, kamu kurumları, STK'ların anabilim dalı program yeterlilikleri, eğitim-öğretim, derslere ilişkin görüş ve beklentileri, dosyada sunulan veri toplama araçları aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan dış paydaş görüşleri analiz edilerek bölüm dış paydaş analiz raporu oluşturulmuş, oluşturulan dış paydaş raporu doğrultusunda iç paydaş beklenti-gereksinimleri belirlenmiştir.	4 En İyi Şekilde Yapıldı
		3 Yapıldı
		2 Eksik Yapıldı
		1 Yapılmadı
C. Anabilimdalı İlgili Ulusal / Uluslararası Yükseköğretim Yeterliliklerinin İncelenmesi	Anabilimdalı program yeterlilikleriyle ilgili ulusal düzeyde TYYÇ (Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi) genel ve alan bazlı yeterlilikleri incelenmiş olup, buna bağlı olarak uluslararası düzeyde EQF (Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi) ile; QF-EHEA (Avrupa Yükseköğretim Alanı Kalite Çerçevesi) de incelenmiştir. Bu bağlı olarak anabilimdalı program yeterlilikleri gereksinimleri belirlenmiştir.	4 En İyi Şekilde Yapıldı
		3 Yapıldı
		2 Eksik Yapıldı
		1 Yapılmadı
D. Anabilimdalı İlgili Akreditasyon Ajansları Program Yeterlilikleri Kriterleri İncelenmesi	Anabilimdalı ilgili ulusal / uluslararası akreditasyon ajanslarının, program yeterlilikleri kriterleri incelenerek, anabilim dalı program yeterliliklerinin gereksinimleri belirlenmiştir.	4 En İyi Şekilde Yapıldı
		3 Yapıldı
		2 Eksik Yapıldı
		1 Yapılmadı
E. Anabilimdalı Program Yeterliliklerinin Güncellenmesi	Anabilimdalı program yeterlilikleri, yukarıdaki A, B, C ve D Aşamalarında ortaya konulan beklenti-gereksinimlere bağlı olarak güncellenmiş olup, anabilimdalı güncellenen program yeterlilikleri A, B, C ve D alanlarındaki gereksinim ve standartlarla örtüşmektedir. İlgili somut kanıt ve belgeler fiziki dosyada sunulmuştur.	4 En İyi Şekilde Yapıldı
		3 Yapıldı
		2 Eksik Yapıldı
		1 Yapılmadı

.....
Anabilimdalı Bologna Eşgüdüm
Temsilcisi
imza

.....
Bölüm Başkanı
imza

Örnek: Bölüm Program Yeterlilikleri Geliştirme (2020)

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim-Öğretimi Geliştirme Koordinatörlüğü

Doküman No REKF-000
İlk Yayın Tarihi 01.11.2018
Revizyon Tarihi 00.00.0000
Revizyon No 00
Referansı TSE-9001-2015
Sayfa 1/1

PROGRAM ÇIKTILARINI GÜNCELLEME FORMU

Bölüm Adı: Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Sıra No	Programın Eski Yeterlik / Çıktıları	Sıra No	Programın Güncellenen Yeterlik / Çıktıları
1.		1.	Peyzaj mimarlığı alanında planlama, tasarım ve uygulama-yönetme alanlarındaki temel kavram, kuram, model ve yaklaşımları açıklar / analiz eder
2.		2.	Doğal ve tarihi çevre, kültürel/tarihsel peyzaj alanlarındaki olay, olgu ve problemleri, peyzaj mimarlığı alanındaki düşünsel, söylemsel, bilimsel, teknolojik, estetik, sanatsal tarihsel ve kültürel boyutlardan analiz eder / değerlendirir
3.		3.	Kentsel ve kırsal alanların, ekolojik, fonksiyonel ve estetik ilkelere göre düzenlenmesi uygulamalarını, alanın temel ilke ve yaklaşımlarına göre analiz eder / değerlendirir
4.		4.	Peyzaj mimarlığı alanlarındaki olay, olgu ve problemlere yönelik çözüm önerileri geliştirmede, evrensel tasarım yaklaşım ve ilkeleri, tasarım felsefesi, tasarım standartları, görselleştirme teknikleri ve planlama/ölçeklendirme esaslarına bağlı çözüm önerileri geliştirir
5.		5.	Peyzaj projelerinin uygulanmasında gerekli yapısal malzemeleri, üretim tekniklerini, uygulanması süreçlerini esas alır
6.		6.	Peyzaj mimarlığı alanındaki olay, olgu, durum ve problemlere ilişkin sürdürülebilir çözümler üretmede; ekolojik sistemleri, insan-kültür-doğal ve yapılı çevre dengesini korumaya bağlı olarak peyzaj planlama, koruma ve yönetimi çalışmalarını yürütür
7.		7.	Peyzaj planlaması, tasarımı ve yönetimi süreçlerinde, ekolojik sistemler, insan-kültür-doğal ve yapılı çevre dengesini koruyan bitki materyallerini ve kullanım alanlarına uygun projeler üretir
8.		8.	Peyzaj projelerinin planlaması, tasarımı ve yönetimi süreçlerinde ekolojik sistemler, insan-kültür-doğal ve yapılı çevre dengesini koruyan ulusal ve uluslararası hukuk normları ve mesleki etik değerleri esas alır
9.		9.	Peyzaj mimarlığının etkileşimde olduğu; mimarlık, kentsel tasarım, şehir ve bölge planlama alanlarına ait temel kavram ve kuramları kavrayarak disiplinlerarası bütünsel tasarım ve planlama algısının geliştirir.
10.		10.	Peyzaj projelerinin planlaması, tasarımı ve yönetimi süreçlerinde gerekli verileri toplayıp analiz ederek sonuçlarını raporlaştırır /başkalarıyla paylaşır.
11.		11.	Peyzaj projelerinin planlaması, tasarımı ve yönetimi süreçlerinde, farklı disiplin alanlarıyla işbirliği içinde ekip üyesi olarak belirlenen görev ve sorumlulukları yerine getirir.
12.		12.	Peyzaj projelerinin planlaması, tasarımı ve yönetimi süreçlerinde etkili iletişim, müzakere ve sunum becerilerini uygular
13.		13.	Peyzaj projelerinin planlaması, tasarımı ve yönetimi süreçlerinde, envanterlerin çıkarılması, gerekli analiz araçları, coğrafi bilgi sistemleri, yazılımları ve bilişim teknolojilerini etkili olarak kullanır.
14.		14.	Peyzaj mimarlığı alanındaki olay, olgu, durum ve problemlerin çözümüne ilişkin çözüm önerisi geliştirmede, eleştirel ve yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini etkili olarak kullanır
15.		15.	Peyzaj mimarlığı alanındaki alan literatürünü takip etme ve meslektaşlarıyla iletişim kurmada bir yabancı dili (İngilizce) Avrupa Dil Portfolyosu B1 düzeyinde etkili olarak kullanır

Örnek: Program Yeterlilikleri Güncellenen Lisans Programları (2019)

Üniversitemiz 8 lisans birimindeki 28 bölüm ve 7 ön lisans birimindeki 59 bölüm-programın, güncellenen program yeterlikleri 11.11.2019 tarihinde, üniversitemiz Eğitim Öğretim Komisyonu kararıyla Senato onayına sunuldu. 13.11.2019 tarihli Senato kararı ile üniversitemiz lisans ve ön lisans birimlerindeki program yeterlikleri onaylanarak yürürlüğe girdi.

Lisansüstü düzeyinde, üniversitemiz Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde 9 program; Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde 6 program; Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde 25 programın program yeterlilikleri güncelleme çalışması tamamlanmıştır.

T. C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim-Öğretimi Geliştirme Koordinatörlüğü

Doküman No REK.FR-577
İlk Yayın Tarihi 01.01.2019
Revizyon Tarihi 00.00.0000
Revizyon No 00
Referansı TSE-9001-2015
Sayfa 1/2

PROGRAM YETERLİKLERİ GÜNCELLEME ÇALIŞMASI RAPORU

Program Yeterlilikleri Güncellenen Lisans Birim/ Bölümleri	Program Yeterlilikleri Güncellenen Ön Lisans Birim/ Bölümleri
Fen Edebiyat Fakültesi Bölümleri <ol style="list-style-type: none">1. Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü2. Felsefe Bölümü3. Matematik Bölümü4. Mütercim Tercümanlık Bölümü5. Sosyoloji Bölümü6. Tarih Bölümü7. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Babaeski Meslek Yüksekokulu Bölüm- Programları <ol style="list-style-type: none">1. Bankacılık ve Sigortacılık Programı2. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı3. Çağrı Merkezi Hizmetleri Programı4. Dış Ticaret Programı5. Yerel Yönetimler Programı
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bölümleri <ol style="list-style-type: none">1. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü2. İktisat Bölümü3. İşletme Bölümü4. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü5. Uluslararası İlişkiler Bölümü	Lüleburgaz Meslek Yüksekokulu Bölüm-Programları <ol style="list-style-type: none">1. Bilgisayar Programcılığı Programı2. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı3. Elektrik Programı4. Grafik Tasarımı Programı5. İnsan Kaynakları Yönetimi Programı6. İş Sağlığı ve Güvenliği Programı7. Kimya Teknolojisi Programı8. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı9. Otomotiv Teknolojisi Programı10. Pazarlama Programı11. Sosyal Güvenlik Programı12. Tekstil Teknolojisi Programı
İlahiyat Fakültesi Bölümleri <ol style="list-style-type: none">1. İlahiyat Bölümü	
Mimarlık Fakültesi Bölümleri <ol style="list-style-type: none">1. Mimarlık Bölümü	

A	Fen Bilimleri Enstitüsü Anabilim Dalları
No	Anabilim Dalı Programı
1	Fizik Ana Bilim Dalı Doktora Programı
2	Fizik Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı
B	Sağlık Bilimleri Enstitüsü Anabilim Dalları
No	Anabilim Dalı Programı
1	Beslenme ve Diyetetik Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı
2	Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı-
C	Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalları
No	Anabilim Dalı Programı
1	Bankacılık ve Finans Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı
2	Bankacılık ve Finans Ana Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Programı
3	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı
4	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı Doktora Programı
5	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı
6	İnsan Kaynakları Ana Bilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Programı
7	Felsefe Ana Bilim Dalı Doktora Programı

KIRKLARELİ
ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM ÖĞRETİM GELİŞTİRME
KOORDİNATÖRLÜĞÜ